

Степаненко О.І.кандидат економічних наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана**Stepanenko Oksana**

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

ДЕФІНІЦІЯ КАТЕГОРІЇ «ПРИБУТОК»: НАУКОВИЙ АСПЕКТ**DEFINITION OF THE CATEGORY "PROFIT": SCIENTIFIC ASPECT**

Проведено аналітичний огляд наукових результатів дисертацій в яких досліджувались економічна природа прибутку, його походження та напрями трактування. Розглянуто підходи вітчизняних науковців до інтерпретації категорії «прибуток» в сфері економіки та управління підприємствами, фінансів, менеджменту, бухгалтерського обліку. Визначено місце і роль прибутку в господарській діяльності підприємства. Обґрунтовано, що прибуток як обліково-економічна категорія є однією з дискусійних та рейтингових. Доведено, що прибуток виступає: 1) індикатором успішності підприємства; 2) основним захисним механізмом від банкрутства; 3) підґрунтям стабільного розвитку підприємницької діяльності. Узагальнено напрями трактування сутності прибутку в контексті сучасних наукових досліджень. Результати дослідження показали, що прибуток є позитивною формою вираження фінансового результату діяльності підприємства та визначається як різниця між отриманими доходами та понесеними витратами.

Ключові слова: прибуток, результат господарської діяльності, економіка підприємства, фінанси, менеджмент, бухгалтерський облік, наукові дослідження.

An analytical review of the scientific results of dissertations in which the economic nature of profit, directions of its origin and interpretation was studied. The approaches of domestic scientists to the interpretation of the category of "profit" in the field of economics and enterprise management, finance, management, accounting is considered. The place and role of profit in the economic activity of the enterprise are determined. It is proved that it is the dominant indicator of the economic and accounting system of the enterprise. It is substantiated that profit as an accounting and economic category is one of the most controversial and rating. This is due to the fact that profit is: 1) an indicator of the success of the enterprise; 2) the main protection mechanism against bankruptcy; 3) the basis of stable development. The directions of interpretation of the essence of profit in the context of modern scientific researches are generalized. In the field of economics and enterprise management, profit is considered as: net return on invested capital; created added value (in the field of production); active income (in circulation); monetary valuation of production, financial activities; economic form of additional product. From the standpoint of finance, profit is: a form of comprehensive income; part of the added value of the joint product; positive result of economic activity. From the point of view of financial management, profit is considered from the standpoint of its accumulation, distribution of material, labor, and financial resources. It is understood as: 1) the main part of monetary savings created for the formation of property; 2) a positive result of economic activity. Profit provides an opportunity to finance the growth of working capital, to update, expand the production process, contributes to the growth of social development of the enterprise. In accounting, profit is interpreted as: the excess of income over expenses incurred; increase in equity; form of expression of financial results; remuneration for entrepreneurial activity in the form of economic effect. The results of the study showed that profit is a positive form of expression of the financial result of the enterprise and is defined as the difference between income and expenses.

Key words: profit, economic activity, business economics, finance, management, accounting, scientific research.

Постановка проблеми. Для будь-якого суб'єкта господарювання отримання прибутку означає визнання ринком його ефективної діяльності. Прибуток є критерієм ефектив-

ності відтворення і як економічний показник має дві межі: доходи та витрати, основними з яких є дохід від реалізації та собівартість. Від величини отриманих доходів та понесених

витрат залежить розмір кінцевого фінансового результату. Сучасна практика господарювання доводить, що багато підприємств здійснюють свою діяльність недостатньо ефективно, та працюють збитково. Це спричинено багатьма факторами: не стабільною епідеміологічною ситуацією як в країні так і в світі, введенням карантинних обмежень, що призводить до виникнення збоїв в основних бізнес-процесах підприємств: постачанні, реалізації, виробництві. Підвищення прибутковості підприємств залежить від стабільного механізму управління фінансовими результатами. Саме тому важливого значення набуває раціональна побудова системи бухгалтерського обліку як джерела оперативної інформації, від достовірності та якості якої залежить ефективність управління фінансовими результатами, що в підсумку визначить нові конкурентні можливості суб'єкта господарювання.

Прибуток є універсальною економічною категорією ефективності, яка встановлює взаємозв'язок між усіма іншими показниками та узагальнює результати діяльності підприємства. Він забезпечує самофінансування, розширене відтворення, вирішення проблем економічного стимулювання та забезпечує умови для сталого розвитку підприємства. Значимість прибутку в фінансово-економічних відносинах господарюючих суб'єктів призвели до виникнення значної кількості різних гіпотез та концепцій щодо трактування цієї категорії. Сучасні теоретики та практики у своїх дослідженнях мають можливість опиратися на великий арсенал знань, накопичених у світовій та вітчизняній науці їхніми однодумцями, які займалися вивченням даного питання в минулі роки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням сутності прибутку (збитку), обґрунтуванням їх класифікаційних ознак, методики формування й обліку, порядку здійснення контрольних та аналітичних процедур займалися такі українські науковці: Бабіч В.В., Білик М.Д., Будько О.В., Власова Н.О., Гейер Е.С., Гуцаленко Л.В., Задорожний З.М.В., Кривицька О.Р., Ковбич Т.М., Кузь В.І., Левицька С.О., Ловінська Л.Г., Осадча О.О., Павелко О.В., Підгірна В.С., Труфіна Ж.С., Ширягіна О.Є., Якименко М.В., Янковий В.О.

Аналіз наукових досліджень свідчить про те, що дана категорія є однією з дискусійних та рейтингових, оскільки саме прибуток (збиток) виступає індикатором успішності господарюючого суб'єкта і слугує одним з головних чинників щодо прийняття управлінських рішень. Особливої уваги заслуговують монографічні дослідження Осадчої О.О. «Інформаційне забезпечення результатів господарської

діяльності: обліково-аналітичні підходи» [1] та Павелко О.В. «Фінансові результати основної діяльності будівельних підприємств: організаційно-методологічні засади обліку» [2]. Автори всесторонньо розглядають теоретичні, методологічні, організаційні й практичні аспекти процесу формування, обліково-аналітичного відображення результатів діяльності.

Метою публікації є дослідження наукових поглядів щодо природи походження категорії «прибуток» виділення його кількісних та якісних характеристик. Аналітичне узагальнення сучасних підходів до інтерпретації сутності прибутку в сферах економіки та управління підприємствами, фінансового менеджменту, бухгалтерському обліку. Обґрунтування місця і ролі прибутку в господарській діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наукова діяльність як інтелектуальна творчість, спрямована на одержання нових знань та пошук шляхів їх застосування. Вагомим результатом такої діяльності є дисертація, яка містить інформацію про проведені автором дослідження та отримані нові науково обґрунтовані результати, які у сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для певної галузі науки. Саме тому, категорію «прибуток» розглянемо через призму сучасних наукових досліджень, які проводилися в сфері економічної теорії, фінансів, бухгалтерського обліку.

В сфері економічної теорії категорії «прибуток» відводиться домінуюча позиція. Одні вчені в його розумінні об'єднують всі форми доходу – відсотки, заробітну плату, підприємницький дохід, ренту, інші – лише відсоток на капітал. При цьому прослідковується спільний підхід теоретиків щодо джерел походження прибутку, за яким всі теорії виділяють концепцію «максимізації прибутку як рушійного стимулу в умовах ринкової економіки». Поєднання елементів різних уявлень про економічний зміст категорії прибутку та закономірностей його утворення характеризують сучасну його теорію. Аналіз наукових результатів дисертаційних робіт, захищених за спеціальністю 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), показує деякі розбіжності в трактування сутності прибутку, природи його виникнення, пошуку першоджерела (табл. 1).

З метою розширення уявлень про економічну природу прибутку, окреслення напрямків щодо його подальшого вивчення Омельченко К.Ю. трактує дану категорію як «фінансовий результат від операційної та іншої діяльності підприємства, який залишається після ком-

Таблиця 1

Трактування сутності категорії "прибуток" в сфері економіки та управління підприємством

№ з/п	Автор, тема дисертації (рік захисту)	Інтерпретація терміну "прибуток"
1	Безугла С.С. Формування прибутку м'ясопереробних підприємств (2014)	<i>Прибуток</i> – фінансово-економічний результат, визначення якого детермінується врахуванням не лише кількісних, а й якісних аспектів формування через призму впливу внутрішніх та зовнішніх факторів, є джерелом самофінансування й розвитку підприємства, індикатором ефективності та винагородою за підприємницький ризик [3]
2	Вороніна В.Л. Управління прибутком торговельних підприємств (2014)	<i>Прибуток</i> – чистий дохід підприємця на вкладений капітал, виражений у грошовій формі, що характеризує винагороду за ризик підприємницької діяльності та визначається як різниця між сукупним доходом і сукупними витратами у процесі здійснення цієї діяльності та спрямований на досягнення конкретного рівня конкурентоспроможності й іміджу підприємства [4]
3	Гавриш А.О. Формування, розподіл та використання прибутку спиртових заводів України (2015)	<i>Прибуток</i> (як економічна категорія) – створена за допомогою факторів виробництва (землі, праці, капіталу та їх організації) додана вартість, яка у сфері обігу приймає форму активного доходу [5]
4	Кириченко А.І. Організаційно-економічні засади управління прибутком сільськогосподарських підприємств (2018)	<i>Прибуток</i> – результат господарської діяльності підприємства, що кількісно відображає кінцеву грошову оцінку його виробничої й фінансової діяльності та виступає об'єктивною матеріальною основою і узагальненою характеристикою структури джерел формування й оптимальності розподілу прибутку [6]

Джерело: згруповано за інформацією [3-6]

пенсації економічних витрат, спрямований на інтенсифікацію виробництва при будь-якій формі власності з урахуванням обсягу виробництва, комплектності, якості продукції, асортименту, ритмічності виробництва, рівня оптових цін і є джерелом забезпечення внутрішньогосподарських потреб, що функціонує в умовах невизначеності й ризику, та джерелом формування бюджетних ресурсів країни» [7].

З економічної сторони прибуток носить дещо розпливчатий характер. Це пов'язано з тим, що він приймає на себе певні ризики, базується на суб'єктивних оцінках майбутньої вірогідності та постійно змінюється. Але слід зазначити, що економічний прибуток має вагомий цінність в процесі планування та прогнозування майбутньої діяльності суб'єкта господарювання. Він є основним показником в пошуку й порівнянні альтернативних способів вкладення капіталу, оцінці ефективності майбутніх інвестицій. Такий прибуток оцінюється через призму фінансово-господарської діяльності та майбутніх перспектив розвитку підприємства. При цьому основним критерієм виступають майбутні витрати, можливість їх зниження та підвищення рентабельності.

Фінансисти розглядають прибуток з позиції його акумулювання, розподілу матеріальних, трудових, фінансових ресурсів. Тобто,

прибуток розуміється як: 1) основна частина грошових накопичень, що створюється для формування власності; 2) позитивний узагальнюючий фінансовий результат господарської діяльності підприємства, завдяки якому фінансується приріст оборотних коштів, здійснюється оновлення, розширення виробничого процесу, зростає соціальний розвиток підприємства. В табл. 2 наведено трактування сутності прибутку науковцями, дисертації яких захищено за спеціальністю 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит.

Зі сторони фінансів, менеджменту найбільш повно та науково обґрунтовано *прибуток* трактується Кривицькою О.Р. [12], який розглядається автором з позиції відносин, які виникають в процесі здійснення господарської діяльності підприємства:

1) *соціальних відносин*: прибуток – засіб задоволення інтересів суб'єктів ринкових відносин, задіяних у його формуванні;

2) *економічних відносин*: прибуток – частина додаткової вартості, що закладається у виробництві, а фактично надходить на підприємства як складова виручки від реалізації продукції;

3) *фінансових відносин*: прибуток – вид фінансового результату діяльності підприємств (поряд зі збитком та нульовим результатом), що визначається позитивним сальдо між отри-

Категорія "прибуток" в сфері фінансів, менеджменту

№ з/п	Автор, тема дисертації (рік захисту)	Інтерпретація терміну "прибуток"
1	Ширягіна О.Є. Формування та використання прибутку підприємств (2007)	<i>Прибуток</i> – форма комплексного доходу, що утворюється в результаті реалізації права власності на капітал у різних сферах його застосування, яка виступає одночасно об'єктом і інструментом управління фінансами [8]
2	Кобець А.О. Формування механізму управління прибутком підприємств в умовах ринкових відносин (2008)	<i>Прибуток</i> (в ринкових умовах господарювання) – є не тільки джерелом фінансування розвитку підприємства, а й стимулом його діяльності й забезпечує інтереси власників підприємства, його трудового колективу, держави, а також є рушійною силою стабільного економічного росту й істотно підвищує рівень життя суспільства [9]
3	Приказюк О.В. Прибуток у формуванні фінансової безпеки аграрного підприємства (2009)	<i>Прибуток</i> – підсумковий показник, позитивний результат господарської діяльності підприємства, який є метою підприємницької діяльності та показником її ефективності [10]
4	Підгірна В.С. Формування та використання прибутку суб'єктів господарювання в умовах відкритої економіки України (2017)	<i>Прибуток</i> – економічне явище, яке представляє собою частину додаткової вартості спільного продукту, що формується в умовах ринкової економіки в процесі фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, з метою фінансового забезпечення простого і розширеного відтворення спожитих ресурсів і задоволення широкого спектру суспільних потреб [11]

Джерело: згруповано за інформацією [8-11]

маними доходами і зазнаними витратами підприємств [12].

В даному тлумаченні автор чітко відображає зміст, суть і форму прояву прибутку як показника фінансових результатів діяльності підприємства, оскільки дана категорія виступає узагальнюючою та має прямий вплив на прибутковість та результативність суб'єкта господарювання. Крім того, науковцем виділено найсуттєвіші складові, від яких залежить величина прибутку – це отримані доходи та понесені витрати.

В сфері бухгалтерського обліку прибуток як наукова категорія має набагато менше розбіжностей в з'ясуванні його сутності, механізмові утворення. Це пов'язано з нормативним регулюванням порядку формування результатів діяльності, їх відображення в системі обліку й фінансовій звітності підприємства. Не дивлячись на розбіжності в тлумаченні терміну «прибуток» в кожній його інтерпретації прослідковується спільні думки – позитивний результат діяльності підприємства залежить від величини отриманих доходів та понесених витрат, а формою його вираження є прибуток, який збільшує власний капітал суб'єкта господарювання. В табл. 3 узагальнено підходи до інтерпретації сутності прибутку, які були елементами наукової новизни дисертацій, захищених за спеціальністю 08.00.09 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності).

На відміну від наведених облікових поглядів Уткіна Н.В. розглядає *прибуток як економічну*

категорію. Автор зазначає, що він «характеризує винагороду і надає власникам факторів виробництва (власнику позичкового капіталу, землевласнику, власнику підприємницької ідеї, робітнику) в обмін на їх вклад у здійснення виробничо-фінансової діяльності, що мала місце протягом відповідного звітного періоду і в результаті якої вироблено (або ні) додаткову вартість, а тримані власниками факторів виробництва доходи арифметично перевищили суму понесених ними витрат» [17]. Прохар Н.В. в розкритті сутності прибутку поєднує два підходи – бухгалтерський та економічний, а саме: «*прибуток: з кількісної сторони* – приріс власного капіталу підприємства за рахунок перевищення доходів звітного періоду над пов'язаними з їх формуванням витратами; *з якісної сторони* – економічна форма додаткового продукту (додаткової вартості)» [18].

Слід відмітити двох науковців: Осадча О.О. та Павелко О.В., які у своїх дослідженнях дали найбільш влучні тлумачення прибутку, які відповідають обліково-економічним реаліям сьогодення. Осадча О.О. інтерпретує *прибуток* в загальному аспекті, як «винагороду за підприємницьку діяльність у формі економічного ефекту від перевищення доходів над витратами внаслідок впливу факторів виробництва, зокрема раціонального використання виробничих ресурсів, впровадження технічних та інноваційних нововведень, удосконалення виробничої діяльності, обґрунтоване прогно-

Таблиця 3

Категорія "прибуток" в сфері бухгалтерського обліку

№ з/п	Автор, тема дисертації (рік захисту)	Інтерпретація терміну "прибуток"
1	Склярук І.П. Облік і аналіз формування та використання прибутку підприємств (на прикладі пивоварної промисловості) (2013)	<i>Прибуток</i> – позитивний, узагальнюючий, кінцевий результат діяльності суб'єкта господарювання, що характеризує ефективність власного капіталу (власного та запозиченого) у виробництво продукції (робіт, послуг) з метою подальшого його нарощування задля забезпечення функціонування підприємства як окремої інституційної одиниці для задоволення потреб власників, найманих працівників та держави [13]
2	Шипіна С.Б. Бухгалтерський облік і контроль фінансових результатів: теоретико-методичний аспект (2013)	<i>Прибуток</i> – частина капіталу підприємства, що формується у процесі господарської діяльності шляхом перевищення задокументованих доходів над витратами, визнаних та оцінених в періодах їх здійснення відповідно до принципів бухгалтерського обліку [14]
3	Ратушна О.П. Облік і аналіз фінансових результатів: методика та організація (2013)	<i>Прибуток</i> – категорія, яка поєднує позитивну величину фінансового результату та приріст власного капіталу підприємства внаслідок ефективної господарської діяльності та ефективних управлінських рішень [15]
4	Скрипник М.Є. Облік і аналіз фінансових результатів в управлінні виробничим підприємством (2014)	<i>Прибуток</i> – узагальнюючий показник у вигляді ефекту від підприємницької діяльності, який забезпечує створення фінансових ресурсів підприємства, необхідних для формування його сталості і конкурентоспроможності на ринку, і являє собою різницю між загальними доходами, за вирахуванням нарахованих податків, і загальними витратами, понесеними в процесі здійснення цієї діяльності [16]

Джерело: згруповано за інформацією [13-16]

зування діяльності в умовах зовнішніх та внутрішніх ризиків» [1]. Цілком погоджуємось із твердженням автора, – прибуток залежить від факторів виробництва і є частиною отриманого доходу (за вирахуванням понесених витрат), він є винагородою за підприємницьку діяльність, технічні удосконалення виробничого процесу, за вміння ризикувати в умовах невизначеності.

Павелко О.В. розглядає дану категорію через призму галузевого аспекту, а саме *прибуток будівельного підприємства*, який трактується науковцем як «сума, на яку доходи, отримані внаслідок виконання будівельних робіт за визначений період часу шляхом використання наявного підприємницького потенціалу з урахуванням економічних ризиків та конкурентних переваг, перевищують пов'язані з ними витрати, визначені у системі бухгалтерського обліку» [2]. Як стверджує науковець, дане визначення ілюструє основні характеристики прибутку, тобто він отримується за умови перевищення доходів над витратами, які розраховані в обліковій системі. При цьому автором акцентовано увагу на існуванні економічних ризиків, які виникають в процесі здійснення будівельних робіт та можливостях отримання позитивного результату за наявності конкурентних переваг.

Дослідження підходів вітчизняних науковців до розуміння сутності прибутку, природи його виникнення, свідчить про те, що дана кате-

горія є однією з дискусійних та рейтингових. Це пов'язано з тим, що прибуток як позитивний результат господарської діяльності виступає: 1) індикатором успішності підприємства; 2) основним захисним механізмом від банкрутства; 3) підґрунтям стабільного розвитку. Проведений аналіз категоріального апарату в сферах економіки та управління підприємствами, фінансах, менеджменті, бухгалтерському обліку свідчить, що підходи до розуміння категорії «прибуток» залежить від багатьох факторів, а саме: 1) суспільно-політичного устрою країни; 2) предмета та рівня розвитку економічної науки; 3) положень законодавчих актів та нормативно-правових документів певного історичного етапу країни. На рис. 1 наведено обліково-економічну характеристику прибутку та підходи до його розуміння, які виділено при проведенні даного дослідження.

Як показують результати проведеного дослідження, прибуток – одночасно є простою і складною категорією. Його простота виражається в тому, що він виступає мотиватором підприємницької діяльності, а складність – наявність великої кількості факторів (зовнішніх та внутрішніх), що прямо чи опосередковано впливають на його величину. Зовнішніми факторами впливу є: економічна нестабільність в державі та світі; цінова політика на паливо, енергію; система оподаткування; несвочасне

Рис. 1. Напрями трактування сутності прибутку в контексті сучасних наукових досліджень

Джерело: побудовано автором за результатами проведеного дослідження

виконання договірних зобов'язань з боку контрагентів; інвестиційна та кредитна політика. До внутрішніх факторів відносяться: 1) облікова політика підприємства в частині визнання, оцінки доходів і витрат як складових фінансового результату – формою вираження якого є прибуток (або збиток, або нульовий результат); 2) обсяг і якість реалізованої готової продукції (товарів, робіт, послуг) як основа чистого доходу від реалізації, їх рівень собівартості; 3) система ціноутворення, маркетингова діяльність, якість менеджменту підприємства.

Висновки з проведеного дослідження. Роль прибутку в господарській діяльності підприємств є багатогранною та характеризується різноманітною кількістю його видів. Втім єдиного тлумачення сутності прибутку поки що немає. Незалежно від відмінностей у поясненні джерел виникнення прибутку всі відомі теорії ґрунтуються на необхідності його максимізації та розглядають його з позиції рушійної сили розвитку підприємництва.

В сфері економіки та управління підприємствами прибуток розглядається як: чистий дохід на вкладений капітал; створена додана вартість

(в сфері виробництва); активний дохід (в сфері обігу); грошова оцінка виробничої, фінансової діяльності; економічна форма додаткового продукту. З позиції фінансів та менеджменту прибуток виступає: формою комплексного доходу; частиною додаткової вартості спільного продукту; позитивним результатом господарської діяльності. В бухгалтерському обліку прибуток трактується як: перевищення отриманих доходів над понесеними витратами; приріст власного капіталу; форма вираження фінансових результатів; винагорода за підприємницьку діяльність у формі економічного ефекту.

Хоча інтерпретація прибутку здійснюється в різних площинах, наведені визначення доповнюються, узагальнюються, чи навпаки більш деталізуються. Такий підхід є науково обґрунтованим, оскільки дана категорія є різновекторною, а розвиток суспільства, науково-технічного прогресу не стоїть на місці. З кожним історичним етапом виникають нові події (фактори, грані), які більш детально її окреслюють, наповнюють сучасними ознаками, що відповідають реаліям економічного життя суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел:

1. Осадча О.О. Інформаційне забезпечення результатів господарської діяльності: обліково-аналітичні підходи : монографія. Рівне : НУВГП, 2015. 307 с.
2. Павелко О.В. Фінансові результати основної діяльності будівельних підприємств: організаційно-методологічні засади обліку : монографія. Рівне : НУВГП, 2020. 604 с.

3. Безугла С.С. Формування прибутку м'ясопереробних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Житомир, 2014. 23 с.
4. Вороніна В.Л. Управління прибутком торговельних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Харків, 2014. 23 с.
5. Гавриш А.О. Формування, розподіл та використання прибутку спиртових заводів України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Київ, 2015. 23 с.
6. Кириченко А.І. Організаційно-методичні засади управління прибутком сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2018. 23 с.
7. Омельченко К.Ю. Підвищення прибутковості підприємств хлібопекарної промисловості з використанням антиінерційної факторної моделі розвитку : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Київ, 2010. 21 с.
8. Ширягіна О.Є. Формування та використання прибутку підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Київ, 2007. 20 с.
9. Кобець А.О. Формування механізму управління прибутком підприємств в умовах ринкових відносин : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Донецьк, 2008. 21 с.
10. Приказюк О.В. Прибуток у формуванні фінансової безпеки аграрного підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Київ, 2009. 20 с.
11. Підгірна В.С. Формування та використання прибутку суб'єктів господарювання в умовах відкритої економіки України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Львів, 2017. 23 с.
12. Кривицька О.Р. Формування прибутку підприємств в ринкових умовах : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Тернопіль, 2010. 20 с.
13. Склярук І.П. Облік і аналіз формування та використання прибутку підприємств (на прикладі пивоварної промисловості) : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2013. 22 с.
14. Шипіна С.Б. Бухгалтерський облік і контроль фінансових результатів: теоретико-методичний аспект : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Житомир, 2013. 23 с.
15. Ратушна О.П. Облік і аналіз фінансових результатів: методика та організація : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2013. 18 с.
16. Скрипник М.Є. Облік і аналіз фінансових результатів в управлінні виробничим підприємством : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2014. 26 с.
17. Уткіна Н.В. Облік і контроль фінансових результатів діяльності підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2008. 23 с.
18. Прохар Н.В. Облік і контроль фінансових результатів у сільськогосподарських формуваннях : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2009. 22 с.

References:

1. Osadcha O.O. (2015). *Informatsiine zabezpechennia rezultativ hospodarskoi diialnosti: oblikovo-analitychni pidkhody* [Information support of business results: accounting and analytical approaches]: monohrafiia [monograph]. Rivne: NUVHP. (in Ukrainian).
2. Pavelko O.V. (2020). *Finansovi rezultaty osnovnoi diialnosti budivelnykh pidpriemstv: orhanizatsiino-metodolohichni zasady obliku* [Financial results of the main activity of construction enterprises: organizational and methodological principles of accounting]: monohrafiia [monograph]. Rivne: NUVHP. (in Ukrainian).
3. Bezuhla S.S. (2014). *Formuvannia prybutku miasopererobnykh pidpriemstv* [Profit generation of meat processing enterprises] (PhD Thesis), Zhytomyr.
4. Voronina V.L. (2014). *Upravlinnia prybutkom torhovelynykh pidpriemstv* [Profit management of commercial enterprises] (PhD Thesis), Kharkiv.
5. Havrysh A.O. (2015). *Formuvannia, rozpodil ta vykorystannia prybutku spyrtovykh zavodiv Ukrainy* [Formation, distribution and use of profits of distilleries of Ukraine] (PhD Thesis), Kyiv.
6. Kyrychenko A.I. (2018). *Orhanizatsiino-metodychni zasady upravlinnia prybutkom silskohospodarskykh pidpriemstv* [Organizational and methodological principles of profit management of agricultural enterprises] (PhD Thesis), Dnipro.
7. Omelchenko K.Yu. (2010). *Pidvyshchennia prybutkovosti pidpriemstv khlibopekarnoi promyslovosti z vykorystanniam antyinerstsiinoi faktornoї modeli rozvytku* [Increasing the profitability of bakery enterprises using anti-inertial factor model of development] (PhD Thesis), Kyiv.
8. Shyriahina O.Ye. (2007). *Formuvannia ta vykorystannia prybutku pidpriemstv* [Formation and use of enterprise profits] (PhD Thesis), Kyiv.
9. Kobets A.O. (2008). *Formuvannia mekhanizmu upravlinnia prybutkom pidpriemstv v umovakh rynkovykh vidnosyn* [Formation of the mechanism of management of profit of the enterprises in the conditions of market relations] (PhD Thesis), Donetsk.
10. Prykaziuk O.V. (2009). *Prybutok u formuvanni finansovoi bezpeky ahrarynoho pidpriemstva* [Profit in the formation of financial security of agricultural enterprises] (PhD Thesis), Kyiv.

11. Pidhirna V.S. (2017). *Formuvannia ta vykorystannia prybutku subiektiv hospodariuvannia v umovakh vidkrytoi ekonomiky Ukrainy* [Formation and use of profits of economic entities in the open economy of Ukraine] (PhD Thesis), Lviv.
12. Kryvytska O.R. (2010). *Formuvannia prybutku pidpriemstv v rynkovykh umovakh* [Formation of profits of enterprises in market conditions] (PhD Thesis), Ternopil.
13. Skliaruk I.P. (2013). *Oblik i analiz formuvannia ta vykorystannia prybutku pidpriemstv (na prykladi pyvovarnoi promyslovosti)* [Accounting and analysis of the formation and use of corporate profits (on the example of the brewing industry)] (PhD Thesis), Kyiv.
14. Shypina S.B. (2013). *Bukhhalterskyi oblik i kontrol finansovykh rezultativ: teoretyko-metodychnyi aspekt* [Accounting and control of financial results: theoretical and methodological aspect] (PhD Thesis), Zhytomyr.
15. Ratushna O.P. (2013). *Oblik i analiz finansovykh rezultativ: metodyka ta orhanizatsiia* [Accounting and analysis of financial results: methodology and organization] (PhD Thesis), Kyiv.
16. Skrypnyk M.Ye. (2014). *Oblik i analiz finansovykh rezultativ v upravlinni vyrobnychym pidpriemstvom* [Accounting and analysis of financial results in the management of a manufacturing enterprise] (PhD Thesis), Kyiv.
17. Utkina N.V. (2008). *Oblik i kontrol finansovykh rezultativ diialnosti pidpriemstv* [Accounting and control of financial results of enterprises] (PhD Thesis), Kyiv.
18. Prokhar N.V. (2009). *Oblik i kontrol finansovykh rezultativ u silskohospodarskykh formuvanniakh* [Accounting and control of financial results in agricultural formations] (PhD Thesis), Kyiv.